

ИЗВОР

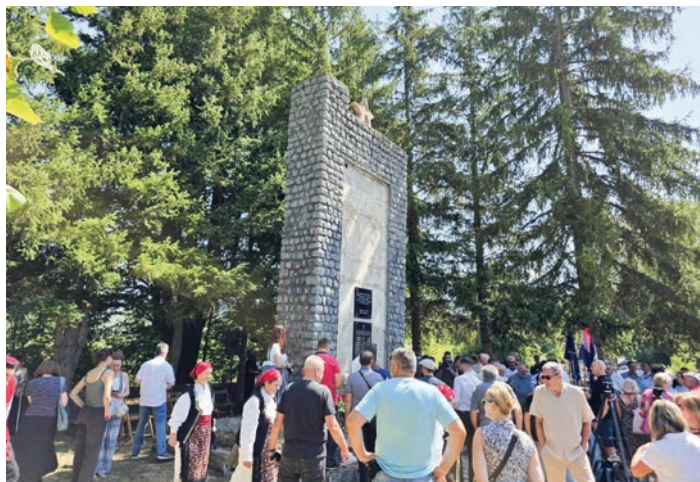
ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР

ISSN 1847-4454

5. август 2026.
ГОДИНА XX

БРОЈ: 403

31 ГОДИНА ОД ОЛУЈЕ

КОМЕМОРАЦИЈОМ У ГЛИНИ ОДАНА
ЈЕ ПОЧАСТ ЖРТВАМА У ЈЕДНОМ ОД
НАЈВЕЋИХ УСТАШКИХ ЗЛОЧИНА

НИЗАК ВОДОСТАЈ ДУНАВА
ОТКРИВА МНОГЕ ТАЈНЕ, АЛИ
И ОПАСНОСТИ

„ЛЕТО НА ПАЊИКУ”
МАНИФЕСТАЦИЈА КОЈА СПАЈА
РАЗЛИЧИТЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ У ТРПИЊИ

ПОВОДОМ 31. ГОДИШЊИЦЕ ВОЈНЕ ОПЕРАЦИЈЕ ОЛУЈА, ШИРОМ РЕПУБЛИКЕ ХРВАТСКЕ ОДРЖАНИ СУ КОМЕМОРАТИВНИ И МОЛИТВЕНИ СКУПОВИ, ПОЛОЖЕНИ ВЕНЦИ И ПОСЛАНЕ ПОРУКЕ О ПРАВДИ И ДОСТОЈАНСТВУ СВИХ ЖРТАВА

СЕЋАЊЕ КОЈЕ НИКАДА НЕ ПРЕСТАЈЕ

Комић

За једне симбол војне победе, за друге почетак егзодуса, живота у избеглиштву и подсетник на тужну слику страдања српских цивила. Три деценије након војне операције Олуја, сећања на август 1995. године и даље изазивају дубоке поделе, али и подсећају да бројна питања из ратног периода остају без одговора.

Тим поводом у организацији представника Српског народног већа, Већа српске националне мањине и Заједничког већа општина, 3. августа послане су поруке сећања и саосећања због свих страдалих цивила за време последњих ратних дејстава, од 1991. до 1995. године. Током комеморативног говора указано је на последице тих ратних страхаота, протеривања, разарања, као и на изостанак правде за ратне злочине почињене над српским цивилима.

Традиционално, комеморација је одржана у свим местима на којима делују Већа српске националне мањине и прочитана је 19. Изјава сећања. Ове је године централни комеморативни скуп одржан у селу Комић, док је у Вуковару у Храму Светог оца Николаја у присуству представника вуковарске српске заједнице одржан парастос, након чега је уследило полагање венаца, а потом је у

Српском дому прочитана Изјава сећања Српског народног већа.

- Саосећамо, дубоко и искрено, са свима којима је 1991. године прекинут миран живот какав су до тада имали, а притом мислимо на наше комшије, пријатеље и родбину Хрвате. Мислимо на њих који су те године морали напустити своје домове, који су преживели страх и насиље, изгубили очеве, мајке, браћу,

децу, и који ту бол носе и данас, тридесет и пет година после. Та бол нама није страна, није туђа; она је део наше заједничке историје, колико год је тешко носити је заједно.

Изјавом желимо подсетити тридесет и једну годину после да изостанак правде за ратне злочине почињене над српским цивилима остаје отворена рана. Суђења за ове злочине нема, истраге су ретке, споро напредују или уопште нису помакнуте с почетка. Тако тај, готово потпуни застој, јача наше уверење да починиоци никад неће одговарати.

Прошлост села у којем се ове године окупљамо је управо та отворена рана. У Комићу је у лето 1995. убијено и нестало осам цивила, међу њима деведесеттргодишња Сава Лаврнић и њен син Петар, док је непокретна Марија Бркљач жива спаљена у властитој кући, пред очима своје ћерке. Више од три деценије после, тај злочин и даље није процесуиран. Комић остаје један од најдиректнијих примера онога о чему сваке године говоримо: одсутност правде није само празан правни појам, него тридесет и једна година чекања да неко изговори име починиоца наглас, у судници, пред законом. Многе породице жртава и данас немају ни ту, најосновнију, потврду да се

Вуковар

њихов губитак догодио, да је био злочин и да неко за њега одговара. Та иста одсутност протеже се и даље од суднице: признавање статуса цивилне жртве остаје отежано, а њихова патња и траума јавно невидљива и друштвено непризната.

Не заборављамо како су наши сународњаци с подручја Далмације, Лике, Баније и Кордуна морали преко ноћи да напусте своје домове, дуге колоне у којима су данима чекали на цестама, дим који се данима дизао са згаришта изгорелих домова и целих села, узурпацију кућа и земљишта. Не заборављамо ни оно што је остало иза тога: празна дворишта, запуштена гробља, школе без деце, газдинства која се никад нису обновила. Историјски завичаји до данас се од тога нису опоравили; њихова тишина, тамо где су некад одзвањали гласови генерација које су у њима живеле, сама је сведочанство размера онога што се догодило и тешко да ће икад зацелити.

Сећамо се тегобног живота оних који су се враћали. Отпора на који су наилазили, изузетно тешког обнављања живота на свом огњишту и у свом завичају. Трпљења која су пролазили да би остварили своја права на своју кућу или стан, на струју или воду, на елементарно миран и достојанствен живот. Сећамо се и поносимо због сваког од њих и захваљујемо сваком од знаних и незнаних комшија, активиста и државних службеника без чије помоћи не би могли постићи што су до данас постигли.

Нашом Изјавом и ове године проговарамо против политизације сећања, против тога да се обележавања Олује и сећање на егзодус претварају у наставак ратовања, уместо у прилику за суочавање с последицама рата. Таква политика, која жртве претвара у средство и слави рат, уместо да му се супротстави, слаби културу мира и дијалога.

Са жаљењем гледамо на то да Хрватска и Србија још увек нису пронашле пут до заједничког решавања питања несталих, иако је то подједнако обавеза обе државе. Туга породица које већ три деценије чекају одговор о судбини својих најближих, не познаје границу нити чека на договор; она једноставно траје. Ипак, не губимо наду да ће обе државе пронаћи снагу и вољу за сарадњу.

На крају, упркос новим ратовима који се воде широм света и гласовима који поновно

позивају на оружје, управо због властитог искуства, пуних 31 годину од рата, устрајемо у раду на јачању културе мира уместо да подлегнемо тим гласовима, јер ми, више него многи, знамо куда води језик оружја и мржње. Зато остајемо, сада више него икад, дубоко посвећени миру, искреној емпатији и

истинском разумевању за страдање другог, јер једино такво сећање на које позивамо задржава достојанство које заслужује - наведено је у 19. Изјави сећања коју је у Комићу прочитао председник СНВ-а **Борис Милошевић**.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ТРАГОВИ ЕГЗОДУСА ВИДЉИВИ И НАКОН ТРИ ДЕЦЕНИЈЕ

Према евиденцији Документационо-информационог центра Веритас, током и непосредно након војно-полицијске операције Олуја из Хрватске је избегло више од 220.000 Срба. Веритас наводи да је евидентирано око 1.900 погинулих и несталих Срба, од којих је више од 1.200 цивила, а међу њима значајан број жена и особа старијих од 60 година.

Према истој евиденцији, до данас нису пронађени посмртни остаци свих несталих, док се ексхумације и идентификације и даље проводе. Веритас такође указује да је након завршетка војних операција забележен велики број случајева паљења и пљачке српске имовине, као и убиства цивила који су остали у својим домовима.

Три деценије након Олује, један од највећих изазова остаје чињеница да се живот у бројним крајевима из којих је српско становништво избегло није обновио. Некада насељена села данас су готово пуста, а многа од њих, упркос близини већих урбаних средина, остала су без основних услова за достојанствен живот. У појединим местима и даље постоје проблеми с инфраструктуром, попут недостатка воде или електричне енергије, док су бројне куће препуштене пропадању и зарасле у растиње.

Недостатак радних места, привреде и развојних улагања додатно је убрзао одлазак становништва. У многим селима данас живе углавном старији повратници, док су њихове породице живот наставиле у другим срединама или изван Хрватске. Последице су видљиве у свакодневном животу становника, од демографског пражњења до све израженије социјалне несигурности.

ПОЛОЖЕНИ ВЕНЦИ, ОДРЖАНИ ПРИГОДНИ ГОВОРИ И ТРИБИНА О ДОГАЂАЈИМА КОЈИ СУ ПРЕТХОДИЛИ УСТАНКУ, САМОМ УСТАНКУ И ЊЕГОВИМ ПОСЛЕДИЦАМА

У СРБУ ОБЕЛЕЖЕНА 85. ГОДИШЊИЦА УСТАНКА НАРОДА ХРВАТСКЕ

Полагањем венаца код Споменика устанку народа Хрватске, пригодним говорима и културно-уметничким програмом, у личком месту Срб обележена је 85. годишњица устанка из 1941. године. Комеморативни скуп организовали су Српско народно веће и Савез антифашистичких бораца и антифашиста Хрватске, уз присуство бројних представника српске заједнице, антифашистичких организација, јавног и политичког живота. Учесници скупа подсетили су да је устанак у Србу представљао један од првих организованих оружаних

отпора усташком режиму Независне Државе Хрватске и окупационим снагама на простору данашње Хрватске, истичући његов историјски и антифашистички значај.

УСТАНАК КАО ОДГОВОР НА ТЕРОР НДХ

Председник Самосталне демократске српске странке и саборски заступник **Милорад Пуповац** поручио је да су становници овог краја пре 85 година устали као одговор на државни терор Независне Државе Хрватске.

Подсетивши на историјске околности у којима је дошло до устанка, Пуповац је навео да је већ у првих сто дана постојања НДХ донето готово тридесет законских одредби чији је циљ био друштвено искључење, физичко уништење и поништавање идентитета Срба, Јевреја и Рома, као и прогон свих политички напредних и антифашистички опредељених Хрвата.

- Ни у којој од њих није било слова о људским, грађанским и мањинским слободама и правима. Било је много слова о прецим судовима за оне који су могли бити против такве државе и тако брањене части хрватског народа, као што су били многи политички напредни и антифашистички опредељени Хрвати. У првих сто дана отворени су многобројни затвори, бројни логори и готово непобројива места ликвидација и стратишта. Појединачне, групне и масовне ликвидације Срба, а потом Јевреја, Рома и Хрвата антифашиста започеле су већ 10. априла. Том злочинству у првих сто дана своје власти нарочито су били посвећени на подручју Баније, Кордуна, Лике, Босанске крајине и источне Херцеговине. Није било дана да нису убијали. Терор у свим његовим најсуровијим облицима, као што су застрашивање, пљачкање, паљење, премлаћивање, силовање и убијање, био је начин како се усташка власт односила према расним, верским, етничким, културним, идејним и мисаоним разликама. То је чинила и овде, на подручју Срба, односно котара Доњи Лапац. Овде је првих дана јула 1941. најпре у

Суваји, затим у Осретку, а потом у Бубњу, у три дана, побила близу 500 жена, девојака, деце и старца. То је учињено под заповедништвом Макса Лубурића. Пре тога су, од 19. до 20. јуна, од усташа из Боричевца и Кулен Вакуфа страдали мештани једанаест села. Њих 154, од чега 65 из Небљуса. Овдашњи Срби пре 85 година устали су због таквог државног терора НДХ. По свему што знамо из теорије и историјске праксе, то је био легитиман чин отпора - истакао је Пуповац.

Пуповац је навео и да су настојања да се овај устанак прогласи спорним или четничким опасна за будућност, јер затамњују историјски смисао антифашизма.

- Настојања која годинама гледамо, слушамо и на друге начине осећамо, да се овај устанак оспори, прогласи контроверзним или четничким, лоша су за ову земљу. Испражњавање и затамњивање историјског садржаја антифашизма могло би представљати велику опасност за будућност слободе у Хрватској, постјугословенском простору и простору Европе. На крају, овај устанак није био само борба за голи живот, већ и за живот у слободи и једнакости, за живот у миру. Сада, када је мира, слободе и једнакости све мање, треба користити свако место где их је историја изнедрила, а идеје о њима обнављати или поново пронаћи. То је смисао нашег окупљања у Србу на 85. годишњицу устанка народа Хрватске. И ако вас, који сте овде окупљени, обесхрабрују поруке рата, неслободе и неједнакости које чујемо око себе, у данашњој Европи и свету, сетимо се да су наши преци, хрватски и југословенски партизани, у тежим временима изабрали братство, слободу и једнакост против сила неслободе и неједнакости. Нека је вечан помен свим невино страдалим цивилима пре, за време

и након устанка. Нека је трајна слава онима који су устали против терора усташке НДХ - поручио је у свом говору председник СДСС-а.

УПОЗОРЕЊА НА РЕВИЗИЈУ ИСТОРИЈЕ И РЕЛАТИВИЗАЦИЈУ УСТАШТВА

Поред Милорада Пуповца, присутнима су се обратили и председник Савеза антифашистичких бораца и антифашиста Хрватске **Фрањо Хабулин** и председник Антифашистичке лиге **Зоран Пусић**. Оба говорника указала су на све присутније покушаје ревизије историје и релативизације усташтва, наглашавајући да антифашистичко наслеђе припада свим народима који су учествовали у борби против фашизма.

- Врло добро знамо шта данас обележавамо и чега се сећамо. Искра устанка запаљена је у Брезовици, а свом снагом распламсала се овде у Србу. То је био устанак Срба и Хрвата, који је предводила Комунистичка партија Југославије на челу са Јосипом Брозом Титом. У рату су поражени они који су осрамотили хрватско име и хрватски народ - истакао је, између осталог, **Фрањо Хабулин**.

- Организатори устанка били су чланови Комунистичке партије Марко Орешковић, Гојко Половина, Никола Видаковић, Ђоко Јованић, Душан Милеуснић и многи други, и њихова имена, као у старим причама о херојским подвизима, треба помињати, јер они који су организовали устанак против фашизма, када је он у својој окупности достигао апсолутно зло, када је убијао људе по расним законима, када је изгледао непобедив, а изгледи у борби с њим готово никакви, заслужују најдубље поштовање. Данас смо, нажалост, сведоци покушаја релативизације усташтва и умањивања значаја антифашистичке борбе. Управо зато је важно да се овде окупљамо и подсећамо на историјске чињенице - поручио

је **Зоран Пусић**.

Скуп у Србу претходило је полагање ружа на Партизанском гробљу, где су се окупљенима обратили саборска заступница СДСС-а и заменица председника Српског народног већа **Ања Шимпрага** и председник Заједнице удружења антифашистичких бораца и антифашиста Сплитско-далматинске жупаније **Јурај Крстуловић**. Обележавању су присуствовали и бивши председник Републике Хрватске **Стипе Месић**, као и борац Шесте личке дивизије **Шиме Мудровић**.

Након комеморативног дела програма, код споменика су положени венци у знак сећања на жртве фашистичког терора и учеснике устанка. Обележавање је настављено трибином посвећеном догађајима који су претходили устанку, самом устанку и времену које је уследило након њега. О историјском контексту и значају ових догађаја говорили су историчари **др Игор Мркаљ** и **др Иво Голдштајн**, уз модерацију историчара **Милана Радановића**. **Васка РАДУЛОВИЋ**

КОМЕМОРАЦИЈОМ ОДРЖАНОЈ У ГЛИНИ ОДАНА ЈЕ ПОЧАСТ ЖРТВАМА СТРАДАЛИМ У ЈЕДНОМ ОД НАЈВЕЋИХ УСТАШКИХ ЗЛОЧИНА ТОКОМ ЛЕТА 1941. ГОДИНЕ.

СЕЋАЊЕ НА ГЛИНСКЕ ЖРТВЕ

У Глини је 29. јула одржана комеморација у знак сећања на жртве једног од највећих усташких масовних злочина почињених изван система концентрационих логора током Другог светског рата. Скуп је одржан на месту некадашњег православног храма Рођења Пресвете Богородице, где се данас налази Хрватски дом. На локацији порушене цркве 1969. године изграђен је објект који је до 1995. носио назив Спомен-дом жртвама фашизма, након чега је преименован у Хрватски дом.

- Сви ми који смо и данас кренули пут Глине, не долазимо из обавезе према календару, него из дужности према онима који сами више не могу говорити, и према истини о којој, не смемо да ћутимо, а истина је да Глина није одувек била место туге. Пре готово 200 година овај град цветао је и представљао једно од жаришта народног препорода. Овде је столовао бан Јосип Јелачић. Јосиф Руђанин компоновао је хрватску химну која је први пут изведена стотињак метара одавде. И овде су, у размаку од свега неколико година, подигнуте две цркве од исте руке - градитеља Бартола Фелбингера а то су католичка црква светог Ивана Непомука и православна црква Рођења Пресвете Богородице. Један град, један градитељ, две глинске цркве - рекла је на почетку свог обраћања присутнима саборска заступница СДСС-а **Драгана Јецков**.

Јецков је подсетила на 1941. годину, када су се глинска свакодневица и суживот

срушили у тренутку када је на власт дошао режим изграђен на идеји да неки људи вреде мање од других, и то само због другачијег порекла, у три вала усташког насиља.

- Глинска свакодневица, срушила се у тренутку кад је на власт дошао режим изграђен на идеји да неки људи вреде мање од других због другачијих крвних зрнаца, односно, не вреде ништа и треба их се решити. Глинску свакодневицу прекинула су три вала насиља која су Глину заувек завилу у црно. Први у мају 1941. када су похапшени и убијени готово сви мушкарци српске националности из града. Други, и најтежи, догодио се управо овде, у православној цркви Рођења Пресвете Богородице када су из околице Топуског железницом довезени Срби, њих око 400 и по наређењу пуковника Томислава Ролфа, у цркви су убијени. Трећи злочин догодио се почетком августа, над Србима доведеним из околине Вргинмоста који су кренули на Покрст свечано обучени, украшених кола, мислећи да иду према миру у свом завичају. Уместо тога, дочекала их је смрт. Црква у којој се догодио злочин срушена је убрзо након рата, као да се рушењем зидова могло избрисати и оно што се у њој догодило. Подигнут је Спомен дом, који стоји овде и данас, али под другим именом. А испред њега су дуго стајала само два скромна знака: спомен плоча и скулптура мајке која у једној руци држи чедо, а у другој врч воде живота. Данас плоче нема, дом више не носи своје име и једино што је остало је скулптура - знак да се овде нешто догодило, упућен пролазнику који можда и не зна шта и не зна зашто - појашњава Јецков.

Овом приликом саборска заступница СДСС-а упозорила је и на све присутнију релативизацију усташких злочина и поручила да је данас све мање оних којима усташки поздрав представља срамоту.

- Данас је све мање људи попут Жужека који би јавно рекао да је црна боја, која се поново носи улицама по узору на те године, боја зла и боја смрти, а никад боја којом се човек

може поносити. Данас је све мање оних који би рекли да је усташки поздрав срамота која се не да опрати. И да ниједан разлог, ниједна историјска неправда, ниједан виши циљ не могу оправдати убијање људи зато што су друге вере или националности. Зато је и данас опасно кад се симболи тог режима враћају у јавни простор, у било којем облику. Опасно је рехабилитирати починитеље и величати оне који су заправо истинске кукавице. Зато је данас важно да смо у Глини како бисмо сачували помен и поклонили се недужно пострадалим и својим доласком сачували себе и друге од мржње и њезине злоупотребе.

НЕЗАДОВОЉСТВО ПОСТУПЦИМА ВЛАСТИ

Водитељка Документе - Центра за суочавање с прошлошћу **Весна Тершелич** рекла је да се представници Владе РХ, па чак и вршилац дужности директорка Спомен подручја Јасеновац „праве да усташког геноцида у НДХ није било”.

- Жалим што узастопни градоначелници Глине пуштају да Спомен дом носи име Хрватски дом, часно на готово сваком другом, само не на овом месту страдања. Жалим што и даље нема разумевања за потребу поштовања успомене на жртве у Глини и превише других места, широм Хрватске - рекла је Тершелич.

Комеморацију сваке године организује Српско народно веће, уз подршку Антифашистичке лиге Републике Хрватске, Епархије горњокарловачке, потомака страдалих и грађана Баније, а присуствовали су представници институција које чувају антифашистичко и историјско наслеђе, бројни грађани, као и представници Заједничког већа општина Вуковар. **Маја МИЛАНОВИЋ**

ПРЕДСТАВНИЦИ ВУКОВАРСКО-СРЕМСКЕ ЖУПАНИЈЕ НАЈАВИЛИ НОВА ИНФРАСТРУКТУРНА УЛАГАЊА, УНАПРЕЂЕЊЕ УСЛОВА РАДА И ПРЕЛАЗАК СВИХ ОСНОВНИХ ШКОЛА НА ПОДРУЧЈУ ВУКОВАРСКО-СРЕМСКЕ ЖУПАНИЈЕ НА ЈЕДНОСМЕНСКУ НАСТАВУ ДО СЛЕДЕЋЕ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

КОРАК БЛИЖЕ ЈЕДНОСМЕНСКОЈ НАСТАВИ: ТРПИЊА УСКОРО ДОБИЈА ДУГО ИШЧЕКИВАНУ ДВОРАНУ

С примарним циљем преласка на једносменску наставу и настојањем да се побољшају услови рада у основним школама које наставу изводе на српском језику и писму, делегати Вуковарско-сремске жупаније посетили су Основну школу Борово и Основну школу Трпиња. Током посете разговарало се о инфраструктурним потребама ових школа, али и о могућностима да се у наредном периоду створе услови за прелазак на једносменски начин рада.

С обзиром на то да је Вуковарско-сремска жупанија оснивач основних школа на подручју свог деловања, у фокусу Управног одељења за образовање у последње време налази се и питање инфраструктурних потреба школа које се нису успеле пријавити на Јавни позив ресорног министарства, а који се односи на прелазак на рад у једној смени. Управо о овој проблематици разговарало се и током састанка који је иницирао заменик жупана **ВСЖ Срђан Јеремић**, заједно са жупанијском прочелницом за образовање **Кристином Лукић**. Закључке о стању на терену жупанијски представници донели су након разговора са директором ОШ Борово **Тихомиром Јаковљевићем** и директорком ОШ Трпиња **Весном Вујић**.

- С циљем преласка свих школа којима

је оснивач Жупанија на једносменски начин рада, раде се велики инфраструктурни захвати. С обзиром на то да се ове две школе нису успеле пријавити на Јавни позив министарства путем Националног плана опоравка и отпорности, Жупанија ће са неким мањим средствима направити одређене грађевинске захвате и извесно је да ће следеће године и те школе кренути са једносменским начином рада - саопштила је прочелница.

Заступајући интересе српске заједнице у Вуковарско-сремској жупанији, Јеремић је посебан акценат ставио на образовање и унапређење услова рада школа које наставу изводе по моделу А, односно на српском језику и ћириличном писму.

- Овде смо се састали како бисмо видели шта је то што можемо предузети у наредних годину дана како бисмо поспешили рад оних школа које још увек нису у процесу прилагођавања за рад у једној смени и помогли да се оне до почетка наредне школске године уведу у тај систем рада. Након разговора са директорима, закључили смо да су потребни само мањи грађевински радови како би се створили услови за рад у једној смени, што ће и бити учињено током наредних месеци. Трошак радова сносиће

Вуковарско-сремска жупанија. Битно је рећи да ОШ Трпиња треба да добије нову дворану, већих димензија од оних које би јој припадале по тренутном броју ученика. Финансирање спортске дворане планирамо да проширимо на средства Општине Трпиња и Српског народног већа - поручио је Јеремић.

Осим у Борову и Трпињи, инфраструктурни напредак видљив је и у основним школама у другим местима Вуковарско-сремске жупаније. Говорећи о побољшању услова у осталим основношколским објектима, Јеремић је навео да је у току јавна набавка за изградњу четири нове учионице и школске дворане у ОШ Бршадин. Школска зграда у Маркушици већ сада има услове за извођење једносменске наставе, док је Жупанија издвојила средства за реновирање подручних школа у Острову и Габошу. Боботска школа такође има довољан број просторија како би задовољила критеријуме за рад у једној смени. Међутим, приликом обиласка школског објекта, Јеремић је указао на то да се зграда налази у врло лошем и дерутном стању, због чега ће бити пријављена на пројекат комплетне енергетске обнове.

Ученици у Негославцима такође се радују новој школској дворани. Радови су већ у току, а њихов завршетак, како је најављено, планира се у априлу 2027. године.

- Дошли смо до закључка да ће неке школе са једносменским начином рада почети већ од ове школске године, док ће остале то моћи од следеће, односно када се заврше неопходни грађевински радови. На крају смо договорили да ће ВСЖ, у складу са својим могућностима, и надаље помагати рад свих школа, јер им је она и оснивач, а све са циљем да наставници и деца имају најбоље могуће услове за рад и стицање знања и искуства - закључио је заменик жупана.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

ОСТРВО КОЈЕ ГОДИНАМА ПРЕДСТАВЉА ОМИЉЕНО ИЗЛЕТИШТЕ ВУКОВАРАЦА ОВОГ ЛЕТА ПОСТАЛО ЈЕ ДОСТУПНО КОПНЕНИМ ПУТЕМ ИЗ СРБИЈЕ, ОТВАРАЈУЋИ НОВА ПИТАЊА О ЊЕГОВОЈ ЗАШТИТИ И БУДУЋНОСТИ

КАДА ДУНАВ СПОЈИ ВУКОВАРСКУ АДУ СА СРБИЈОМ

ВОЖЊА КОЈА ЈЕ ИЗАЗВАЛА БУРНЕ РЕАКЦИЈЕ

Међутим, како то и буде у градовима попут Вуковара одмах након што су објављене фотографије и видео записи огласили су се бројни „фејзбук ратници“ који су почели по друштвеним мрежама писати све и свашта. Бројни међу њима су тражили поступање МУП-а РХ, а било је и оних

који су имали жељу лично да се обрачунају с двојцом возача. Они њихов поступак виде као провокацију.

- Не знам шта им се може ставити на терет. Као прво они нису били на ади, а и да су били ада се води као подручје Србије. Мало је све то надувано, али живимо у таквом времену. Свакако да није било потребе за дивљањем на ади двојице возача, али су и реакције које су уследиле претеране. Интересантно је како политика с обе стране Дунава ћути и да се уопште по том питању није огласила - каже Милан Л.

Један од резултата прве вожње по ади је и чињеница да је се одмах по томе на песку, у близини некадашњег малограничног прелаза, могао видети аутомобил граничне полиције МУП-а Србије. Уз њега се исто тако могло повремено видети и још једно цивилно возило за које се такођер претпоставља да припада МУП-у Србије. Српски полицајци уопште нису поступали на ади.

- Они су тамо били како би, после свих тих медијских натписа, спречили да се појаве неки нови егзибиционисти и поновно провозају адом. Убрзо су се макнули с песка и повукли назад. Претпостављам како су негде у близини некадашњег малограничног прелаза и да од тамо надгледају шта се догађа на ади - рекао је наш саговорник.

КАКО ЈЕ АДА ПОСТАЛА ЗАЈЕДНИЧКИ ПРОСТОР?

Није службено потврђено, али су многи мишљења како је након свега реаговао и МУП РХ те да су две полиције постигле

некакав договор о даљем надзору аде. Иначе, Вуковарска ада је острво које катастарски припада Републици Хрватској, али је и данас, 35 година од рата, предмет међудржавног спора између Хрватске и Србије ради границе. Наиме, Вуковарска ада је сада, након одлуке Бадинтерове комисије да је средина Дунава граница између Хрватске и Србије заправо териториј Србије. Подсећамо како Град Вуковар адом управља од 2006. године када су споразум о томе потписали тадашњи градоначелник Вуковара **Томислав Шота** и тадашњи начелник Општине Бач **Томислав Богуновић**. Град Вуковар је даље управљање адом препустио Спортском риболовном удружењу Дунав чији су чланови аду очистили и припремили за коришћење. Након 15-ак година не коришћења на ади их је дочекала права џунгла од дивљих стабала, грмља, смећа... Навезли су на аду и стотине тона песка, направили сојеницу где се продаје пиће, а једно време се тамо могло и нешто појести. Уредили су пешчане плаже и два игралишта за одбојку на песку. Имали су и бунар с водом, тоалет, шприцаили су комарце. Ада је убрзо цела уређена и очишћена тако да је уређен и простор за камповање. У време Вуковар филм фестивала на ади су се ранијих година приказивали и филмске пројекције, а организована су и разна дешавања за децу. Град се укључио на начин да је за све посетиоце аде осигурао бесплатан превоз преко Дунава у чамцима којима управљају чланови удружења. Споразумом између Вуковара и Бача договорено је и да на ади, ако буде потребно, поступа хрватска полиција као и да право купања на ади имају грађани с обе стране Дунава.

Међутим, промене струја Дунава довеле су до тога да се дунавац између аде и копна Србије „пун“ песком и да ада полако али сигурно спаја се с копном Србије. Ове године је ситуацију додатно погоршала суша тако да је овог лета ада већим својим делом повезана с копном Србије. Ради свега тога остаје да се види како ће у будућности бити решено питање Вуковарске аде између две државе.

ИЗВОР

Током летњих месеци Вуковарска ада, речно острво преко пута Вуковара, постало је не само незаобилазно место где бројни грађани беже од врућине него и својеврсни туристички производ града. Ада је постала место где се грађани не само купају него и кампују, сунчају, шетају по песковитој обали Дунава. Током протеклих 20-ак година, колико Град Вуковар и Вуковарчани користе аду, све до ове године на Вуковарској ади није било никаквих проблема. Наиме, недавно су у два наврата двојица возача аутомобилима српских регистрација дошли на аду и возали се по њој. При томе треба рећи и да они, нису дошли на саму аду него су се возали по песку и то у близини некадашњег малограничног прелаза, где је некада пристајала скела која је спајала две обале Дунава. Двојица возача искористила су рекордно низак водостај Дунава и чињеницу да Вуковарска ада током овог лета више није била острво него полуострво које је спојено са српском обалом Дунава.

- Ти возачи заправо ништа нису направили. Прешли су преко некадашњег малограничног прелаза, где очигледно нема полиције, и мало „дрифтали“ по песку. Они практично и нису били на ади него на делу земље које иначе буде под водом. Ту су мало дивљали са аутомобилом након чега су се вратили назад. Једино што је остало након њих су трагови на песку и фотографије и видео записи које су снимили посетиоци аде - каже нам **Милан Л.** из Вуковара који је током лета често на ади.

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ ХРВАТСКЕ ПОНИШТИЛО НАБАВКУ НАКОН САЗНАЊА ДА СУ МАДРАЦИ ПРОИЗВЕДЕНИ У СРБИЈИ

ПОЛИТИКА УШЛА И У ВОЈНИЧКЕ СПАВАОНИЦЕ

Односи Хрватске и Србије су на таквом нивоу, барем они службени, да и набавка мадраца за кревете може изазвати потресе не само у политици него и у Влади РХ. Доказ томе је набавка 1.700 мадраца из Србије за потребе Хрватске војске. Ништа у свему томе не би било спорно, па ни чињеница да предузеће које је добило посао има само једног запосленог, да се није сазнало да се ради о душецима који су произведени у Србији. Одмах након тога реаговао је и министар одбране **Иван Анушић**, који често истиче да се као малолетник укључио у одбрану Хрватске, који важи за заговорника десне политичке опције у ХДЗ-у.

- На основу одлуке да Хрватска војска и Оружане снаге подупиру и подупираће, као што су то досад радиле и чиниће и убудуће, властиту индустрију, властиту производњу и хрватски профит. Сматрам да неко ко има једног или два запослена у предузећу, ко се бави класичном препродајом и ко у овом тренутку пласира душеке или неку другу робу на хрватско тржиште, у овом случају душеке за потребе Оружаних снага РХ, и то из Србије, није прихватљив Оружаним снагама РХ - рекао је Анушић за медије те

додао како таквих случајева има и да ће их вероватно бити и у будућности, али и да је кључно реаговати на време као што је то направио МОРХ.

ПОРЕКЛО РОБЕ ПОСТАЛО ВАЖНИЈЕ ОД ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Када је реч о набавци душека за потребе Хрватске војске конкурс је проведен у јуну ове године. На конкурс за набавку 1.700 душека за војне објекте у Хрватској јавило се пет фирми из Хрватске, а посао је добила фирма „Комфорта“ из Славонског Брода. Ради се о фирми која не производи душеке него их купује у Србији, а потом продаје у Хрватској. Исто тако након избијања „проблема“ сазнало се и како је жиро - рачун предузећа из Славонског Брода у блокади као и да им је бонитетна оцена изузетно ниска. Међутим, то су подаци које је МОРХ вероватно знао одмах након што је одабрана фирма из Славонског Брода па онда није јасно како је и зашто одабрана.

Цела се прича завртела након што су медији објавили информацију како је МОРХ купио душеке који се производе у Србији и да ће они бити искоришћени за потребе

МОРХ-а. Одмах потом се огласио МОРХ одакле су саопштили да ипак неће склопити посао са предузећем чија је понуда на конкурс оцењена као најбоља.

- МОРХ-у није прихватљиво да се душеци за војничке кревете производе у Републици Србији и у складу са законским могућностима Министарство одбране ће поништити тај поступак набаве и неће склопити уговор о тој набави - став је МОРХ-а.

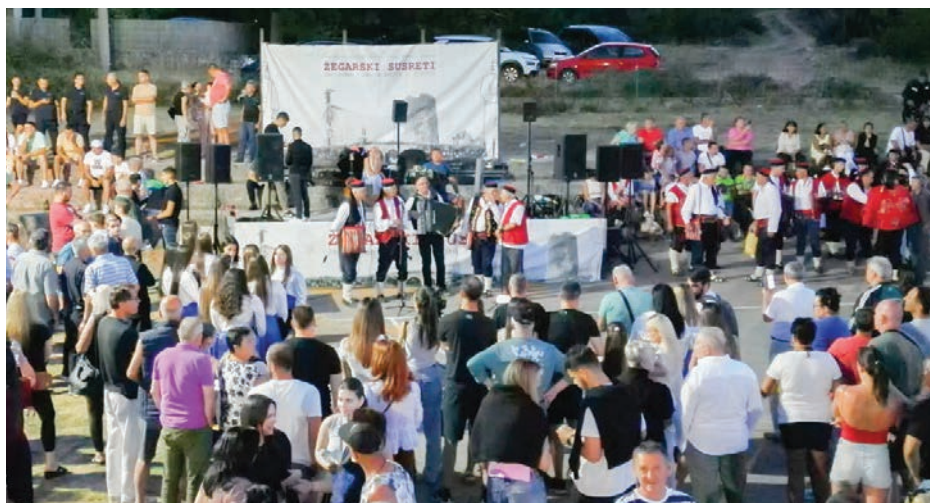
ЗА ВОЈСКУ НЕПРИХВАТЉИВО, ЗА ПОЛИЦИЈУ ПРИХВАТЉИВО

Међутим, оно што није прихватљиво за МОРХ јесте за МУП РХ. Наиме, и док одлуком министра Анушића припадници Хрватске војске неће лежати и спавати на душецима из Србије зато хоће полазници Полицијске академије МУП-а РХ. Како се сазнало МУП РХ је за потребе Полицијске академије, Равнатељства цивилне заштите и за цивилне регруте купио душеке из Србије у вредности од скоро 126.000 евра од чега је половина уговора реализована.

Када се говори о набавци душека за потребе МОРХ-а једино спорна може бити чињеница што се ради о предузећу чији је жиро - рачун блокиран, али никако не и чињеница, што се испоставио као главни разлог, да се душеци производе у Србији. То је, према речима министра Анушића, био најспорнији део овог посла, што је министар искористио да још једном истакне своје домољубље. У исто време предузећа из Хрватске и Србије послују свакодневно при чему се окрећу милиони евра. Низ предузећа из Хрватске купило је предузећа и некретнине у Србији, а на исти начин раде и предузећа из Србије која купују и улажу у Хрватској. На полицама хрватских продавница може се пронаћи на стотине производа из Србије да не говоримо о воћу и поврћу. Међутим, душеци за потребе Хрватске војске су, по свему судећи, ипак нешто друго и више.

ТРАДИЦИОНАЛНИ ЖЕГАРСКИ СУСРЕТИ ОКУПИЛИ СУ ОВЕ ГОДИНЕ НЕКОЛИКО СТОТИНА ПОСЕТИЛАЦА, УГЛАВНОМ МЛАДИХ ПОТОМАКА ЖЕГАРАНА, КОЈИ СВАКОГ ЛЕТА ДОЛАЗЕ ДА УПОЗНАЈУ ЗАВИЧАЈ СВОЈИХ ПРЕДАКА

ЖЕГАР ЖИВИ У ЉУДИМА КОЈИ МУ СЕ ВРАЋАЈУ

Сваког лета, већ дуги низ година, Жегар поново оживи. Неколико дана ово буковачко село постаје место сусрета људи који су у њему рођени, оних који су из њега отишли и њихове деце, која данас живе далеко, али све чешће долазе да упознају завичај својих родитеља, бака и дедова. Тако је било и овога лета, када су традиционални „Жегарски сусрети“ окупили неколико стотина посетилаца из Хрватске, Србије и других земаља. За многе је то један викенд у години. За Жегар - најживљи дани читавог лета.

Отворе се капије давно затворених кућа, у двориштима се поново чују дечји гласови, а путевима пролазе људи који, ма где данас живели, знају да се у Жегар увек долази кући.

Тако је било и ове године, када су традиционални Жегарски сусрети поново окупили неколико стотина мештана, њихових потомака и гостију.

Организатори су и овога пута припремили вишедневни програм намењен свим генерацијама. Одбојкашки, кошаркашки и фудбалски турнири, такмичење у бућању-балотама, дружења, дечји садржаји и богат културно-уметнички програм испунили су неколико летњих дана у селу на обалама Зрмање. За најуспешније учеснике спортских надметања обезбеђене су медаље и симболичне награде, али је, како кажу сами учесници, највећа награда поновни сусрет са завичајем и људима које нису видели читаву годину.

Културни програм окупио је чуваре традиције из више крајева. Наступили су КУД „Богатник“ из Жегара, КОД „Јеврем Грујић“ из Книна и КУД „Доситеј Обрадовић“, док су специјални гости овогодишњих сусрета били тамбурашки састав „Дунавске зоре“ са истока Хрватске. Изворне песме, народне игре и традиционалне ношње испуниле су простор спортских терена, док је публика сваку тачку наградила дугим аплаузом.

ДА СЕ ЗАВИЧАЈ НЕ ЗАБОРАВИ

Председник Већа српске националне мањине Града Обровца **Жарко Милић** истиче да су Жегарски сусрети одавно прерасли оквире обичне летње манифестације.

- Ево већ традиционално, дуги низ година, одржавамо Жегарске сусрете. Као што видите, веома успешно окупљамо наше људе, нашу омладину, у што већем броју. То нам је и циљ - да долазе, да посете своје куће, своја огњишта, своје гробове, свој завичај и да тако остане и у будућим временима. Сматрамо да је то веома важно како би овај крај могао да живи - каже Милић.

Организатори су се, додаје, и ове године трудили да свима понуде разноврстан програм, уверен да управо садржаји намењени младима представљају најбољи начин да их вежу за завичај.

- Трудили смо се, као и сваке године, да програм буде што разноврснији и садржајнији.

Имали смо одбојку, кошарку, фудбал, балоте, богат забавни програм. Циљ нам је да се омладина окупља, да се упознају, друже и долазе у што већем броју.

Јако је важно да баш младе генерације долазе овде, да виде где су рођени њихови дедови и прадедови, да упознају своје обичаје. Без младих, тешко да овај крај може имати будућност. На њима свет остаје и зато нам је важно да управо они у будућности наставе градити оно што смо ми, на неки начин, радили свих ових година уназад - истиче Милић.

ПОВРАТАК СЕ НЕ МЕРИ КИЛОМЕТРИМА

Међу бројним гостима био је и **Невен Адам**, рођен у Зеленграду, који већ дуго живи у Београду. Иако далеко од Буковице, каже да му је завичај био и остао стална тачка повратка.

- Живим у Београду, али сам из Зеленграда. Одрастао сам у Обровцу, школовао се у Задру, Загребу и Београду. Колико год ми прилике дозволе, ја сам овде, долазим више пута годишње. Родни крај ме увек вуче. Вуче ме лепота Буковице, Зрмања, мој Зеленград, Обровац и сви људи који су овде рођени или су се овде вратили. Тешко је речима описати колика је љубав према овом крају. То је осећај који човек носи читав живот. Колико год да су лепи Зрмања, Велебит, Динара и ова природа, ипак су људи најважнији. Све што радимо, радимо због људи, због наше деце и оних који долазе после нас. Зато ме радује што вечерас овде видим толико младих лица.

Важно је да млади долазе у свој родни крај, да упознају Буковицу и Далмацију. Али исто тако мислим да никоме не треба замерити ако не долази. Свако носи своје околности, своје успомене и разлоге. Они који не долазе сигурно не воле овај крај ништа мање од нас који смо вечерас овде - каже Адам.

„ЖЕГАРУ СРЦУ“-ЉУБАВ ПРЕМА ЗАВИЧАЈУ СВЕДОЧИ СЕ ДЕЛИМА

Последњих година значајан допринос оживљавању друштвеног живота у селу даје

и хуманитарно удружење „Жегар у срцу“, које су основали млади људи пореклом из овог краја. Њихова идеја није била само да организују летња окупљања, већ да током целе године учине нешто конкретно за место из којег потичу.

Поред хуманитарних акција и помоћи мештанима, највећи пројекат удружења јесте обнова некадашњег Друштвеног дома, који би требао да поново постане место окупљања, културних програма и дружења. Све је почело из љубави према родном крају и жеље да се културни живот врати у Жегар.

- Сам назив нашег удружења „Жегар у срцу“ настао је из велике љубави према завичају. Наша идеја је да оживимо културни живот у Жегару. Зато смо се најпре посветили Друштвеном дому, јер желимо да то поново буде место где ће се одржавати представе, концерти, манифестације и сви други садржаји који су некада били део живота овог села. Жегарски сусрети одржавају се сваке године, а ове године смо и ми из удружења одлучили да помогнемо колико можемо у организацији. Видите и сами да има спортских такмичења, културних дешавања, а на крају и богат уметнички програм. Настојимо да свако, без обзира на године, пронађе нешто за себе - каже **Дражен Јаковљевић**, један од оснивача и активних чланова удружења „Жегар у срцу“

Обнова Друштвеног дома, додаје, напредује корак по корак, али ни недовршен објектат није био препрека да у њему већ почну културни програми.

- Последње што смо урадили било је фуговање камене фасаде и завршетак оквира прозора. Следећи корак је постављање столарије, прозора и врата.

Иако дом још није у потпуности завршен, ове године већ смо имали концерт Светлане Спајић, представу „Говори Сава Мркаљ“, дечју представу у извођењу наше глумице Маје Колунџије, а то је тек почетак. Биће још много програма и нећемо се зауставити на овоме - истиче Јаковљевић.

ПОВРАТАК КОЈИ ТРАЈЕ ЧИТАВ ЖИВОТ

За многе који данас живе далеко од Жегара, повратак није само долазак на неколико дана, већ начин да остану повезани са местом у којем су рођени или из којег потичу.

Један од њих је и **Јовица Комазец**, који

је из Жегара отишао као седмогодишњи дечак, али се, како каже, свом жегарском крају увек враћао.

- Рођен сам овде у Жегару. Све ме вуче овамо. И као дете сам сваки распуст проводио овде, а од 2001. године долазим стално. Волим да будем овде, да се дружим са својим људима и да помогнем колико могу.

Данас највише помажем Милошу и Дражену око обнове Друштвеног дома. То су млади људи пуни ентузијазма који много раде, жртвују се за свој крај и заслужују сваку подршку. Заједно смо организовали и хуманитарне акције, помагали старијим људима, обилазили породице. То су ствари које човека испуњавају.

Посебно ме радује што вечерас видим толико младих и толико деце која су рођена далеко од Жегара. Важно је да долазе, да знају одакле потичу. Не знам много крајева у којима толико младих сваке године долази у завичај својих предака - поносно каже Комазец.

ТРАДИЦИЈА КОЈА ИМА БУДУЋНОСТ

Подршку Жегарским сусретима и ове године пружио је Српско народно веће. Саборска заступница СДСС-а **Ања Шимпрага**, отварајући манифестацију, поручила је да очување културног идентитета зависи пре свега од људи који га свакодневно негују.

- Ове године Жегарски сусрети имају богатији програм и трају дуже него раније. Посебно радује што видимо велики број младих људи. Верујем да ће вас наредне године бити још више и да ће програм бити још богатији.

Поносни смо што можемо да подржимо ову манифестацију, јер је очување културног

идентитета српске заједнице важно и овде и у сваком другом крају где наши људи живе. Морамо чувати своје, поштујући туђе. Нека Жегар живи - поручила је Шимпрага.

Пред сам крај овогодишњих сусрета први пут организован је избор за најлепшу Жегаранку, а титулу је понела **Анастасија Милић**, која је, уз громогласан аплауз публике, понела ласкаво признање најлепше девојке свог завичаја.

Жегар се налази у северној Далмацији, у Горњој обровачкој Буковици, на обалама Зрмање, окружен селима Биљашане, Голубић, Крупа, Ервеник, Парчић, Медвиђа и Зеленград. У месту се налазе основна школа, Храм Светог Георгија, амбуланта и некадашњи Каштел Жегарски, који је вековима представљао средиште овог краја. Одавде потиче и архимандрит и књижевник Герасим Зелић, једна од најзначајнијих личности српске културне историје Далмације, док су мештани још 1937. године изградили Сељачки дом, у коме су радиле библиотека и читаоница, сведочећи да је културни живот одувек имао важно место у овом селу.

Према попису становништва из 2011. године, у Каштелу Жегарском живело је 135 становника. Али број оних који Жегар доживљавају као свој завичај далеко је већи. Управо зато Жегарски сусрети из године у годину имају посебан значај, они не враћају само људе у место њихових предака, већ и потврђују да се веза са завичајем најбоље чува онда када се преноси на нове генерације. Док год се сваког лета у Жегару поново окупљају породице, пријатељи и млади људи који желе да упознају крај из којег потичу, овај део Буковице неће бити само тачка на карти, већ живо место сусрета, сећања и трајања.

Васка РАДУЛОВИЋ

ЛЕТЊИ КАМП У МАНАСТИРУ КРКА СПОЈИО ПРИРОДУ, ПРИЈАТЕЉСТВО, ДУХОВНОСТ И УПОЗНАВАЊЕ СОПСТВЕНОГ ИДЕНТИТЕТА

ПИЛИПЕНДА ПОНОВО ОКУПИО МЛАДЕ ИЗ ЦЕЛЕ ХРВАТСКЕ

У времену када млади све више времена проводе испред екрана, а све мање у природи и непосредном дружењу са својим вршњацима, постоје пројекти који показују да заједништво, разговор, боравак у природи и заједничко искуство и даље имају посебну вредност. Један од њих је летњи камп „Пилипенда кампује“, који је ове године по трећи пут окупио децу из различитих крајева Хрватске у јединственом амбијенту Манастира Крка. Камп, који организује Српски демократски форум - Подружница за Лику и Далмацију, реализован је у сарадњи са Митрополијом далматинском, уз благослов Његовог високопреосвештенства архиепископа задарско-шибеничког и митрополита далматинског господина Никодима. Одржан је од 13. до 19. јула 2026. године, у просторијама Богословије Света Три Јерарха при Манастиру Крка, једном од најзначајнијих духовних и културних средишта православних Срба у Далмацији.

Током седам дана боравак четрдесеторо средњошколаца из различитих крајева Хрватске учествовало је у бројним едукативним, спортским и креативним радионицама, упознало природне и културне знаменитости Далмације, стекло нова пријатељства и открило део наслеђа које је вековима обликовало живот овог простора.

Камп носи име по чувеној приповеци Симе Матавуља, у којој је на једноставан, али снажан начин приказан живот далматинских Срба. Управо зато организатори сматрају да је „Пилипенда“

много више од назива - он представља симбол истрајности, припадности и очувања идентитета.

ПУТ КОЈИ ЈЕ ПОЧЕО ПРЕ ТРИ ГОДИНЕ

Идеја о организовању оваквог кампа настала је у Српском демократском форуму, као жеља да се деци понуди простор у којем ће кроз дружење, игру и учење боље упознати себе и крај у који долазе, али и представити другима крај из кога потичу.

- Пре три године кренули смо са реализацијом кампа „Пилипенда“ у Далмацији. Желели смо да радимо нешто са децом. То је била иницијатива наше Подружнице Лика и Далмација, коју води **Јовица Крстановић**, па смо разговарали са братством Манастира Крка и одлучили да организујемо летњи камп. Назив „Пилипенда“ узели смо по познатој српској приповеци Симе Матавуља. Све што радимо у нашим организацијама, па тако и овај камп, прожето је питањима идентитета и опстанка нашег народа на овим просторима. Желели смо да успоставимо ту симболичну везу, јер је то једна свевремена прича која говори о трагању за сопственим идентитетом у различитим животним околностима. Данас, после три године, можемо рећи да је пројекат оправдао сва очекивања. Интересовање деце је велико и то нам је најбоља потврда да радимо нешто што има смисла - појашњава председница СДФ-а **Јелена Несторовић**.

ОВЕ ГОДИНЕ САМО СРЕДЊОШКОЛЦИ

За разлику од претходних година, када су учествовали и ученици завршних разреда основне школе, овогодишњи камп био је намењен искључиво средњошколцима.

Та одлука донета је након искустава из претходних кампова, како би програм био прилагођен узрасту учесника и темама које су за њих актуелне.

- То је узраст за који иначе нема много програма у оквиру наше заједнице, а управо је то период када млади формирају своје ставове, размишљају о идентитету, свом месту у друштву и будућности.

Новина је и то што су право пријаве ове године имали млади из целе Хрватске. Раније смо били усмерени пре свега на Лику, Кордун и Банију, али смо сада желели да окупимо децу из различитих крајева и да видимо како се међусобно упознају, повезују и размењују своја искуства - додаје Несторовићева.

Број учесника и ове године био је ограничен смештајним капацитетима Богословије Манастира Крка, па је у кампу учествовало четрдесеторо младих.

О њима је током читавог борава бринуло скоро тридесет волонтера, сарадника и ментора, као и братство Манастира Крка, које је активно помагало у спровођењу програма.

- Сам камп траје седам дана, али волонтери долазе раније и остају дуже, тако да су они ангажовани готово девет дана. Организација је веома захтевна, нарочито када сви долазе из различитих крајева државе. Ове године пројекат је финансиран средствима Министарства образовања Републике Хрватске и Уреда за људска права и права националних мањина, која се дозначавају Српском народном већу. То је уједно и потврда да је препознат као квалитетан и вредан подршке - истиче Несторовићева.

КАМП КАО МЕСТО УЧЕЊА, ПРИЈАТЕЉСТВА И ЛИЧНОГ РАЗВОЈА

Програм је ове године у потпуности прилагођен средњошколском узрасту. Поред

креативних и спортских активности, већи нагласак стављен је на радионице које код младих подстичу критичко размишљање, разговор о идентитету, припадности заједници и месту које сваки појединац има у савременом друштву. Истовремено, задржане су и активности које су постале препознатљив знак кампа - тимски изазови, олимпијада у традиционалним далматинским играма и потрага за манастирским благом.

Посебност програма представља и приручник који је израђен искључиво за потребе кампа. У њему се налазе распоред активности, правила боравка, подаци о учесницима и волонтерима, али и симболични називи сваког дана, инспирисани мотивима из приповетке „Пилипенда“ Симе Матавуља.

- Више смо се базирали на радионице које развијају критичко промишљање, разговор о идентитету и положају младих у друштву. Задржали смо и креативне радионице, али смо их прилагодили кроз различите изазове, као и рекреативни део, олимпијаду у оквиру које се такмиче у традиционалним далматинским играма. За потребе кампа израдили смо и приручник у коме се налазе све информације о програму, учесницима и волонтерима. Сваки дан има свој назив, а ти називи потичу из Матавуљеве приповетке - „Симин путоказ“, „Јелина травежа“, „Пронађи Пиргу“, „Куријел експрес“... То је, уједно, и позив младима да прочитају приповетку и открију значење тих појмова - каже извршна директорка СДФ-а **Маја Буљубашић**.

Поред активности у манастирском комплексу, учесници су током боравка обишли и бројне знаменитости северне Далмације. Посетили су

Шибеник и Задар, Цркву Светог Илије, Саборну цркву Свете Анастасије, где су се поклонили моштима Светог Симеона Богопримца, као и градске плаже и Јадранско море. Од шест програмских дана, три су била резервисана за упознавање природних лепота и купање, док су остали дани били посвећени радионицама и животу у манастиру.

Иза сваке активности налази се јасно организован систем рада волонтера, који су подељени у више тимова.

- Важно је рећи да велики број волонтера брине о свим потребама деце - од личне хигијене, исхране и одласка на спавање, до разговора и свакодневне подршке. Имамо тим за хигијену, тим ментора и јасно подељене обавезе, јер желимо да сваки евентуални проблем најпре решимо унутар тима и да деца имају осећај сигурности током читавог боравка - додаје Буљубашићева.

Управо такав приступ оставља најснажнији утисак на учеснике. За многе од њих ово није само први боравак у Далмацији, већ и прво искуство живота у заједници без телефона, друштвених мрежа и свакодневних навика на које су навикли. Уместо тога, седам дана испуњавају разговори, дружење, тимски задаци и нова пријатељства.

ПРИЈАТЕЉСТВА КОЈА ОСТАЈУ И КАДА СЕ КАМП ЗАВРШИ

Највећа вредност „Пилипенда кампа“ најбоље се огледа у ономе што учесници понесу кући - новим пријатељствима, искуствима и осећају припадности заједници коју су до тада, можда, познавали само кроз породичне приче.

За шеснаестогодишњу **Тару Секулић**

из Вуковара ово је први камп, али не и први сусрет са Далмацијом. Ипак, каже, тек је сада овај крај упознала на прави начин.

- Први пут сам на кампу, али ово ми је можда други или трећи пут да сам у Далмацији. Раније сам долазила са родитељима, али сада је потпуно другачије. Највише су ми се свидели одласци на море, али и изазови које имамо током читавог кампа, где кроз различите задатке тражимо пут до манастирског блага. Свиђа ми се што смо подељени у мање групе, па се много боље упознајемо и дружимо. Скоро да нисам ни осетила да немам интернет и телефон. Заправо, баш ми је драго што проводим много мање времена на телефону. Интернет укључим само да се јавим родитељима, а први пут ми се дешава да ми телефон уопште не недостаје - задовољно каже Тара.

Сличне утиске носи и **Тамара Манојловић** из околине Крижеваца, којој је ово први долазак и у Далмацију и у камп.

- Први пут сам овде у Далмацији и први пут сам у кампу. Пријавила сам се јер сам чула од једног волонтера кога познајем да долази овде, па сам решила да покушам и ја. Дошле су и неке другарице из школе, па сам рекла - зашто да не. Најлепше ми је дружење. Сви смо заједно, нема подела и врло брзо смо постали једна велика екипа. Неке игре су ми мало напорне јер захтевају физичку активност, али зато волим групне задатке и изазове које решавамо заједно. И, наравно, одласци на море су нешто чему се сви радујемо - искрено ће Тамара.

Посебну димензију кампу дају и волонтери. Многи од њих су пре само неколико година били учесници, а данас су они ти који брину о новим генерацијама. Један од њих је и **Немања Јаковљевић** из Грачаца, који је учествовао већ

на првом кампу.

- Био сам учесник првог кампа и тада је овде било много лица која нисам познавао. Управо ми се то највише свидело - упознавање нових људи. Памтим све наше радионице, квизове, разговоре, прославе рођендана, биоскоп под ведрим небом. Данас сам овде као волонтер и желео сам да и на овај начин будем део ове приче. Одговорност је већа и има више обавеза, али је осећај још лепши. За децу која живе у мањим срединама, где немају много вршњака, камп је идеално место за дружење, али и за упознавање других крајева, обичаја и људи. Они који данас заједно бораве овде, сутра ће се можда поново срести у Загребу, Ријеци или на факултету у неком другом граду. Управо тако настају пријатељства која повезују различите крајеве Хрватске - искусно ће Немања.

За организаторе, највећи успех кампа не мери се бројем реализованих активности, већ

чињеницом да се деца из године у годину враћају, а многи од њих касније постају део организационог тима.

„Пилипенда камп” је тако прерастао оквире обичног летњег окупљања. Он је

постао место сусрета младих који долазе из различитих средина, али деле исту жељу да упознају простор, људе и културно наслеђе коме припадају.

Васка РАДУЛОВИЋ

У АВГУСТУ МЕШТАНЕ И ПОСЕТИОЦЕ БАНОВАЦА ОЧЕКУЈЕ БОГАТИЈИ ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ

ЛЕТО КОЈЕ СПАЈА ЉУДЕ

У организацији удружења Зелено маче 1. августа у Бановцима свечано је отворена манифестација „Лето на селу”, којом је у овом селу најављен низ активности које ће се одржавати до краја месеца. Програм отварања почео је у поподневним часовима и трајао до поноћи, окупивши бројне мештане и госте из Мирковаца, Винковаца, Винковачких Бановаца, Вођинаца и Загреба. Поред главног организатора, организацији манифестације ове године придружило се и локално Удружење жена Бановчанке, као и представници локалног

годишњака Ћирин брег.

У пригодном говору председница удружења Зелено маче **Славица Гостић** захвалила се окупљенима на великом одзиву, а посебно је истакла и улогу партнера манифестације, међу којима је, поред партнерског Удружења жена Бановчанке и часописа Ћирин брег, истакла и увек значајну подршку Општине Нијемци, ОПГ-а Лончаревић из Винковачких Бановаца, председника партнерског удружења Хуманиту Фирст Хрватска, као и улогу волонтера који су помогли у организацији манифестације.

Организатори су истакли да су сви догађаји у оквиру манифестације Лето на селу отворени за све посетиоце и посебно су поносни што је та разноликост била видљива већ и на самом отварању.

Поред званичног дела, манифестацију је обележило неформално дружење уз музику, традиционалну храну и пиће, док је за најмлађе приређен посебан додатни садржај. Организатори позивају све заинтересоване да у наредним недељама прате активности у оквиру манифестације „Лето на селу”, која се ове године организује у Бановцима и да се и сами придруже овим друштвеним догађајима.

Маја МИЛАНОВИЋ

СТЕНДАП КОМИЧАР НЕША БРИЦИС ГОСТОВАО ЈЕ 27. ЈУЛА У ВУКОВАРУ

ОД ЖИВОТНИХ ПРИЧА ДО СТЕНДАП СЦЕНЕ

није написан. То су све некакве тезе које ја записујем, па онда одузимам и склапам и износим публици - каже Неша Брицис.

Говорећи о развоју стендап комедије, Брицис се осврнуо на промене које су обележиле ову врсту уметности током протеклих петнаестак година. Истакао је да су друштвене мреже и дигиталне платформе значајно утицале на начин на који комичари данас долазе до публике, али и на очекивања публике када је реч о хумору и наступима уживо.

- Када гледам себе од пре 16 година помислим коме сам ја тада био смешан. Стендап је форма где се константно надограђујеш и учиш, сам интерпретираш, сам изводиш и сам си одговоран за то што напишеш. Данас бих себе сврстао у једног зрелог стендап комичара, али и даље учим и надограђујем се. Публика од мене увек може да очекује бруталну искреност и живописно објашњавање свега о чему говорим - појашњава Брицис.

У Српском културном центру одржана је представа „Бест оф“ где је овај стендап комичар од својих седам представа издвојио најбоље делове и представио их заинтересованој публици. Ово гостовање је организовано у склопу програма којим Заједничко веће општина наставља публици представљати различите садржаје из области српске културе, књижевности и сценске уметности.

ХУМОР КОЈИ ПРОНАЛАЗИ ПУТ ДО ПУБЛИКЕ

Током скоро две деценије каријере, Неша Брицис изградио је препознатљив стил који се заснива на свакодневним

животним ситуацијама, аутентичном приповедању и непосредној комуникацији са публиком. Његови наступи не ослањају се на унапред научене текстове, већ се развијају кроз импровизацију, искуство и пажљиво посматрање људи и њихових навика, због чега готово свако у његовим причама може препознати део сопствене свакодневице, а управо такав приступ учинио га је једним од најпознатијих стендап комичара у региону.

Стендап комедија последњих година доживела је значајан развој и постала један од најпопуларнијих облика савремене сценске уметности. Иако су друштвене мреже и дигиталне платформе допринеле већој видљивости комичара и омогућиле публици да њихове наступе прати и ван позоришних сала, непосредан сусрет са публиком и даље остаје њен најважнији сегмент. Реакције гледалаца, спонтаност и могућност да се свако извођење разликује од претходног оно су што стендап чини јединственим.

У времену када се хумор често своди на кратке и пролазне садржаје на друштвеним мрежама, стендап комедија остаје форма која своју пуну вредност добија тек у непосредном сусрету са публиком. Управо зато она и даље привлачи све већи број гледалаца и заузима значајно место на савременој културној сцени.

Маја МИЛАНОВИЋ

У оквиру програма Дани српске драматургије, у организацији Одбора за културу и спорт Заједничког већа општина Вуковар, у Српском културном центру у Вуковару 27. јула гостовао је познати комичар **Ненад Даниловић**, познатији као **Неша Брицис**. Публика је имала прилику уживати у вечери испуњеној хумором и причама из свакодневног живота по којима је Брицис препознатљив.

- Неисцрпни извор енергије су људи, јер ја заправо препричавам живот па се људи у томе проналазе. Генерално, мој стендап је везан за људе и њихове карактерне особине. Људе о којима ја причам публика не познаје, али свако може да се поистовети са тим ликовима. Пуштам да ме живот води одређеним путевима, свој текст нисам записао никада, а имам преко десет сати материјала који никада

СУСРЕТИ РАЗЛИЧИТИХ ГЕНЕРАЦИЈА УЗ МУЗИКУ, ИГРУ, СПОРТ И ДРУЖЕЊЕ ОДРЖАНИ СУ И ОВОГ „ЛЕТА НА ПАЊИКУ” У ТРПИЊИ

МАНИФЕСТАЦИЈА СВИХ ГЕНЕРАЦИЈА

Циљем промоције спорта, забаве, народне песме и игре, али и гастрономије и дружења, већ више од 15 година одржава се манифестација којој се подједнако радују и стари и млади. „Лето на Пањику” за мештани Трпиње сваке године је у знаку гостопримства, сусрета и добре атмосфере. Може се рећи да је јул, а посебно последња недеља овог месеца, време када ово село највише оживи.

Углавном спортско-забавног карактера, манифестација је и ове године понудила садржаје за различите генерације. Највише пажње било је посвећено фудбалском турниру, који се одигравао од самог почетка манифестације па све до њеног завршетка, односно од 19. до 26. јула. Програмске активности сваке године обухватају и друге садржаје, оне који задовољавају интересовања и потребе осталих учесника, а не само фудбалера. Тако су одржани фишијада и такмичење у карташкој игри Бела, док су најмлађи учесници, који воле да пецају, имали прилику да своје знање и умеће покажу на такмичењу у пецању, одржаном 23. јула.

Већ дуги низ година управо се такмичење у пецању показује као једна од програмских активности која са собом носи највише неизвесности, али и окупља велики број деце - како оних који учествују, тако и оних који их са обале посматрају. Због тога је и ове године посебна пажња посвећена риболову

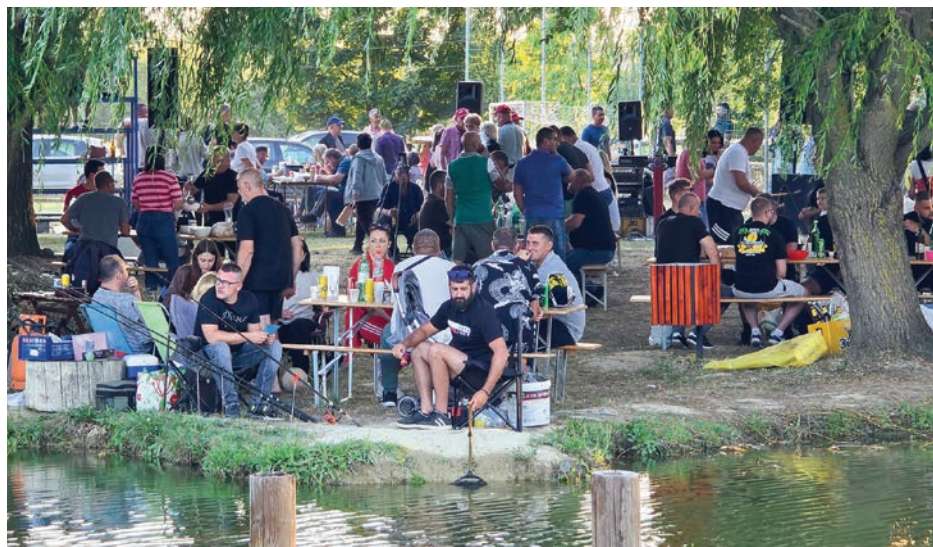
и чарима пецања на Пањику. Такмичење је трајало пуна три сата, а учесници су, са по две пецаљке и два пловка, добили своје место на језеру и чекали да што више рибе загризе мамац.

- Пропозиције такмичења одређене су тако да се код избора победника гледа укупан збир килаже упецане рибе. Ове године имамо 22 такмичара, сваке године је одзив је велик и пуно је заинтересоване деце, али нам простор не дозвољава да направимо више позиција за пецање. Дакле, припремљене су симболичне награде за прва три места као и награда за највећу рибу такмичења. Риба која је већа од пола

килограма, након што се у присуству судије изваже и упише тежина, враћа се у воду док се ситнија риба оставља у чуварки. На крају такмичења збраја се тежина и онај ко има највише уписаних килограма је победник. Учесници су узраста од 9 до 65 година, али највише имамо деце и младих а само три старија пецароша - рекао је дугогодишњи учесник и искусни риболовац **Димитрије Татомировић**.

Предност и олакшавајућа околност свих такмичара је та што добро познају терен. Углавном су то дечаки који лето проводе на трпињском језеру са својим искусним менторима - дедама, татама, течама и стричевима. Ипак, као одличан познавалац риболова показала се девојчица из Трпиње која је страст према овом спорту стекла пре седам година, када је управо толико година и имала. Реч је о **Ањи Докмановић** која је освојила прво место на такмичењу пецања.

- Тата је тај који ми је пренео љубав према пецању. Немам неку посебну тактику, мислим да је, поред среће и знања, за добар улов потребно највише стрпљења. Док чекам рибу, волим да се дружим са својим вршњацима. Драго ми је што нас је овде пуно, што имам с ким да пецам. До сада сам научила доста тога о пецању, знам како да поправим када ми се нешто покида, а више се не бојим као пре велике рибе када почне да гризе.

Поносна сам и срећна што сам се као једина девојчица на такмичењу показала као најбоља - изјавила је Ања.

Онима који су тек закорачили у свет риболова, није било лако јер је конкуренција била јака. Поред Ање, знање и искуство у пецању демонстрирао је и млади **Алекса Татомировић** који је већ сада познат пецарош, не само у свом крају, него и много шире. Страст према овом спорту стекао је од малих ногу, односно чим је могао да забаци удицу, а како истиче, пута ка риболову утабали су му теча и тата. Од својих 14 година колико има, Алекса је 9 посветио риболову, освајао је бројне награде и прва места на разним такмичењима, а ове године на пањичком изазову је освојио друго место.

- Немам ни ја неку посебну тактику, пецам на црве. Учествујем овде сваке године, био сам једном други и једне године први. Мени је мотив да упецам што већу рибу, зато сам ту. Теча Зоран ме је први одвео на воду и с њим сам кренуо први пут на пецање. Имамо свој тим, ЦТ Алекса и заједно смо на такмичењу на језеру Ламинци у Босни два пута освојили једном друго место, а једном смо били и први - испричао нам је Алекса и додао да је највише поносан на шарана од преко 18 кг који је највећа риба коју је упецао до сада.

Савладавање почетничких техничких корака, као што је забацивање удице, није лак задатак за младе пецароше. Док се не дође до великог улова, потребно је много стрпљења, знања и наравно, мало среће. Управо томе надао се и **Саша Маширевић**, дечак који је са великим пецарошким ентузијазмом и

стрпљењем чекао да риба загризе.

- Деда ми је показао како се пеца и од тада отприлике две године пецам. Мени је сада најважније да упецам нешто, волео бих да то буде шаран. Исто тако, волео бих и да победим, али ми није то толико важно, колико да упецам нешто. Док чекам да риба загризе, гледам у пловак и наоружам се стрпљењем. Углавном своје слободно време проводим на језеру овде, кад немам никаквих других обавеза, онда пецам са дедом - каже Саша.

Окупљање деце риболоваца, њихове међусобне приче и размена искустава били су леп увод у наредни дан „Лета на Пањику“, када је одржана фишијада. Уз музику и дружење, посетиоци су могли да пробају одличан фиш, док су љубитељи Беле своје

карте поделили након што су се котлићи охладили.

Манифестација је почела фудбалским турниром, а завршена финалном утакмицом и проглашењем победника. Ипак, њен значај одавно надилази спортско надметање. „Лето на Пањику“ из године у годину окупља различите генерације, повезује љубитеље спорта, риболова, музике и добре хране, али пре свега пружа прилику мештанима и гостима да се окупе, друже и заједно проведу лето.

Целокупан догађај традиционално је организовао ФК „Синђелић“, уз финансијску подршку Општине Трпиња и Заједничког већа општина Вуковар.

Мирјана ЦВЕТКОВИЋ

НИЗАК ВОДОСТАЈ ДУНАВА ОТКРИВА МНОГЕ ТАЈНЕ, АЛИ И ОПАСНОСТИ

ИЗРОНИЛА ОЛУПИНА ДАВНО ПОТОНУЛОГ ШЛЕПА

фото: ЈуТјуб

Ових дана јавност у Хрватској забављала се открићем које је у близини Опатовца изронило из дунавских дубина због рекордно ниског водостаја. Убрзо је откривено да се ради о бродолому који се догодио 1937. године. Чудно је да се аутори чланака и ТВ репортажа нису потрудили да сем године објаве и тачан датум ове несреће иако су навели да је један мештанин Опатовца у старим новинама (нису навели ни којим) пронашао чланак који говори баш о овој несрећи.

Чланак о потонућу шлепа објављен је 18. децембра 1937. године у новинама „Дан“ које су излазиле у Новом Саду у периоду између 28. маја 1935. и 6. априла 1941. године. Вест ни тада није донела превише детаља па је ваља пренети у целости.

„У близини Опатовца, ниже Бачког Новог Села, догодила се на Дунаву једна несрећа. Мађарски теретни брод „Фултон“ вукао је ка Новом Саду шлеп Аустриског паробродарског друштва ДДФГ број 5722 са товаром од 50 вагона угља. У близини сремске обале дошло је до несреће, чији узрок за сада није тачно утврђен, којом приликом је потонуо шлеп са целим товаром. Када су комисије паробродарског друштва и капетаније пристаништа из Вуковара

извршиле на месту несреће увиђај, утврђено је да је шлеп са товаром потпуно пропао. Крма шлепа стрши мало из воде. Штета причињена несрећом цени се на око 400 хиљада динара. Место несреће је обележено потребним сигнализацијама, како би се у дунавском саобраћају избегле евентуалне незгоде.”

Врло кратку вест о потонућу барже с угљем 18. новембра 1937. објавио је и београдски дневни лист „Време”.

„Између Бачке Паланке и Бачког Новог Села на Дунаву је потонуо јуче један шлеп

аустријског Дунавског паробродског друштва, натоварен угљем. Овај шлеп вукао је реморкер „Фултон”. Из непознатих разлога шлеп се насукao и пошто је био натоварен са 50 вагона угља, то је убрзо потонуо. Штета се процењује на преко 300.000 динара.”

Дакле, шлеп кога је „Фултон” вукао потонуо је 17. децембра. Вест је у новинама „Дан” и „Време” објављена дан након несреће.

Овде је важно напоменути да мађарски брод „Фултон” тада није потонуо. Он је само служио као тегљач. Олупина која је сада видљива је само баржа (шлеп) натоварена угљем. Пароброд „Фултон”, који је вукао баржу, преживео је несрећу и служио је на Дунаву још 13 година. После 1950. године стављен је ван употребе и демонтиран.

Претражујући старе новине открио сам да је поменути мађарски тегљач и пре тога имао разне недаће. Тако је „Дан” 9. априла исте године објавио вест да се „Фултон” 7. априла насукao спуштајући се низ Тису, поред села Крстура, недалеко од Старе Кањиже вукући за собом и два шлепа пуна банатске пшенице.

„Услед високог водостаја и сумрака, командант реморкера није могао да разликује право речно корито од плићака па је тако изашао из корита, и насукao се на пешчаном спруду. Реморкер и оба шлепа налазе се још увек насукани и сва настојања команданта

Мађарски реморкер Фултон

и посаде да се реморкер врати у корито, остала су безуспешна. Услед јаког удара на реморкеру је настао озбиљан квар.” - писало је у тексту.

Истог дана вест је пренела и београдска „Правда”.

„Фултон” је због јаког удара напукао на неколико места. Два шлепа, које је реморкер вукао, такође су се заглибили у разливени део Тисе. Стање брода је врло критично и засада не може се ни помишљати на његово извлачење.”

Реморкер је након тога очигледно био на ремонту јер је касније вукао и баржу која је потонула код Опатовца.

ДУНАВ НА ИСТОРИЈСКОМ МИНИМУМУ

Водостај Дунава код Батине достигао је историјски минимум од -119 цм, а због проблема са хлађењем Мађарска је 29. јула искључила један од четири реактора на нуклеарној електрани Пакс због чека је производња струје пала на отприлике 60 посто капацитета. Исто је још раније урадила и Румунија која је превентивно угасила један реактор у нуклеарки Цернавода. Међутим, како је Дунав наставио да пада угасила је и други.

Према предвиђањима стручњака ниво Дунава ће и даље остати низак, а због најављеног новог топлотног таласа вода ће наставити да опада. Евентуална стабилизација, кажу стручњаци очекује се тек у септембру.

И водостај Саве ће током августа наставити да опада као и на другим рекама у црномодском сливу. Због ниског водостаја угрожен је и речни транспорт јер је количина терета коју бродови могу да понесу ограничена, а повећан је и ризик од насукавања.

Додатне последице могле би да осете пољопривреда, системи за наводњавање и водопривредна инфраструктура. Лоша хидролошка ситуација и рекордно ниски водостаји у целом сливу Дунава, угрожавају и водни режим Хидросистема канала Дунав-Тиса-Дунав, па је на појединим деоницама привремено обустављено наводњавање.

Осим на речни транспорт, негативне последице могу се одразити и на водоснабдевање, као и на производњу

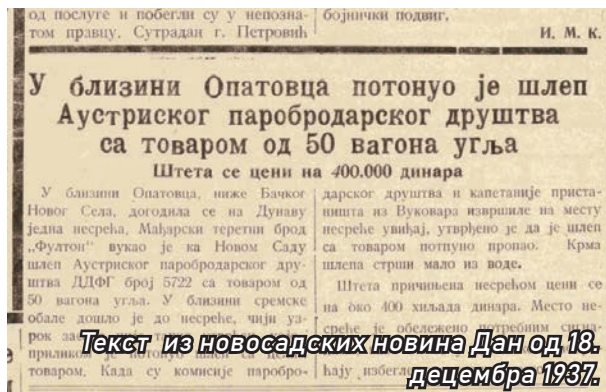
електричне енергије током августа, а озбиљан проблем је и нарушени еколошки статус воде. Због ниског водостаја и високих температура река је све топлија и са мање кисеоника, што директно угрожава животињски свет. За сада ипак још нема узбуне, али опасност од загађења ипак расте.

Према последњим анализама, вода је на већини места на купалишту у Новом Саду сврстана у четврту класу са slabим еколошким статусом, пре свега због промене концентрације раствореног кисеоника и високе температуре воде, која ових дана достиже и 25 степени Целзијуса због чега долази до убрзаног размножавања алги и повећања количине органских материја. Због тога се након купања у Дунаву препоручује туширање.

Микробиолошки параметри су и даље у оквиру дозвољених вредности, али су уочене промене које су карактеристичне за природне површинске воде у условима високих температура и ниског водостаја.

НИЗАК ВОДОСТАЈ ОТКРИВА И МНОГЕ ОПАСНОСТИ

Код Батине је 21. јула пронађена и уништена једна неактивирана авионска бомба из Другог светског рата тешка 150 килограма и са експлозивним

Текст из новосадских новина Дан од 18. децембра 1937.

пуњењем тешким 50 кг. Бомбу су на лицу места уништили стручњаци из осјечке регионалне јединице задужене за овакве ситуације.

Једна ручна бомба пронађена је у четвртак 23. јула и у Борову. Бомбу је уочио младић који је шетајући поред обале на њу скоро нагазио. Одмах је о томе обавестио полицију. Убрзо је из Винковаца стигао полицијски стручњак који је бомбу демонтирао одврнувши јој упалач иако је била у прилично кородираним стању.

Због одбачених минско-експлозивних средстава из последњег рата шетња обалама Дунава може бити изузетно опасна. Зато је веома важно да, уколико неко, поред обале или у води, уочи бомбу или неко друго експлозивно средство, о томе обавести полицију која ће даље предузети све што је потребно да се оно, или уништи, или безбедно уклони.

Славко БУБАЛО

РОБЕРТ ФУЛТОН (1765-1815)

Реморкер о коме је у тексту реч име је највероватније добио по америчком инжењеру Роберту Фултону који је светску славу стекао као човек који је парну машину успешно спустио на воду. Његов парни брод „Клермонт” је 1807. године извео историјску пловидбу реком Хадсон од Њујорка до Олбанија. Овим подухватом Фултон је доказао да пароброди нису само експеримент, већ економски исплатива будућност транспорта. Фултон је био пионир и у војној технологији. За Наполеона је конструисао „Наутилус” - једну од првих функционалних подморница у историји, а пред крај живота изградио је и први ратни брод на парни погон.

ВЕК ДОБРОВОЉАЧКИХ НАСЕЉА (4)

ОД РАЗВИЈЕНЕ КОЛОНИЈЕ
ДО ОПШТИНСКОГ МЕСТА

Шодоловци су насеље данас смештено у Осјечко-барањској жупанији на двадесетак километара удаљено од Осијека, Винковаца и Ђакова. Некада је ово место припадало најпре вуковарском котару за време Краљевине Југославије, потом осјечкој општини у времену социјалистичке Југославије, а данас је центар истоимене општине.

Као и већина колониистичких насеља и Шодоловци су настали 1922. године мада су по казивању први становници овде дошли годину дана раније на тадашњу грофовску пустару. И пре тога у различитим периодима овде је живео одређен број људи, махом везан за грофовско имање, а познато је да је на подручју Шодоловаца још 1862. године изграђена једна од првих парних пилана у овом делу Славоније.

- Мој деда је дошао у Шодоловце 1921. године, он је био добровољац и њих је пет првобитно дошло у село. У селу је било једно велико складиште тадашњег грофа које се налазило

ту где је данас центар села. Управо су њих петорица закупили ту зграду, а међу њима су били мој деда Душан Вицковић, Милан Млађеновић, Петар Чакало, Петар Кешљеновић и Живојин Закланац - прича **Душан Вицковић** из Шодоловаца.

Од тада је почео талас досељавања солунских добровољаца и њихових породица највећим делом из Баније, Лике и Кордуна, али и неких других крајева.

Бедно је и тешко било стање већине добровољаца на свим колонијама па тако и у Шодоловцима о чему је на једном састанку приликом посете високе делегације колонији Ланка говорио и Андрија Теодоровић из Шодоловаца. Ипак, остало је записано у тадашњој штампи да су Шодоловци у то време били једна од највећих, али и најлепших колонија у овом крају што се може видети и из одређених тадашњих новина као што је рецимо лист Правда која је својевремено писала и о проблематици колониистичких насеља у Срему као и о подвојености између

староседелаца и колониста.

Између два рата у Шодоловцима је постојала месна организација добровољаца на чијем је челу 1929. године био Ђока Бохаљ, секретар и благајник био је Стеван Кајганић, чланови управе били су Тома Копун, Стојан Радићанин и Јован Перенчевић. Нешто касније председник ове организације био је Милош Шиљак.

Добровољци су били носиоци целокупног живота у овом месту, бавили су се пољопривредом, а кроз добровољачке организације неговали сећање на ратне дане. Тако је Шодоловцима 1935. године одржана и прослава „Добруцанског дана“ која је одржана у дворишту зграде основне школе. Добровољачки гласник из октобра те године наводи између осталог и следеће: „Тога дана тачно у 9 часова пре подне био је почео свечани помен свим палим друговима, на помену је из почастии чинодејствовао свештеник г. Стеван Кронић парох из Маркушице. Помену је присуствовало око 700 душа које из Ланке, које из Шодоловца, које из Осијека, Новог Сада и других околних места. После помена одржао је пречасни господин Стеван Кронић врло леп кратак говор о заслугама добровољаца за нашу слободу и уједињење, а затим је о значају борби у Добруци и добровољачком покрету уопште одржао један ванредно успели и леп говор наш друг г. Др. Длаво Диклић председник наше среске Организације у Осијеку. Сем помена изведен је и нарочити дечји програм са декламацијама од Л. Грубачевића, Марјана Данчића и д-ра Славка Диклића. 10 ученица из Ланке успешно су извеле живу слику „Југославија и девет бановина“ а ђачки хорови отпевали су лепо и складно Државну и Свесловенску химну на опште задовољство и бурно одушевљење. Нарочита хвала за концертни део припада наставницима из Ланке и Шодоловаца који су припомогли да програм са децом буде што обилнији и на пуно задовољство.“

Такође, поред удружења добровољаца у Шодоловцима је постојало и удружење српских четника које су опет махом чинили солунски добровољци. Четничко удружење основано је 1937. године, а председник удружења тада је био Ђока Бохаљ.

Све ово је прекинуто већ са првим данима

Šodolovci

окупације и стварања Независне државе Хрватске. По избијању Другог светског рата усташе су протерале становништво Шодоловаца као што су то уосталом радили и са другим колониистичким насељима.

- Почетком Другог светског рата село је расељено па тако и моја фамилија. Ја сам у стомаку отишао у избеглиштво и мајка ме је родила у Србији. После два дана је умрла, а отац ми је погинуо кад сам имао три године, стриц након шест месеци, ујак након осам месеци. Кад смо се вратили назад одрастао сам са две бабе. У селу су за време рата овде били насељени Загорци - напомиње Душан Вицковић.

О томе постоје и друга бројна сведочанства и изјаве састављене по пристизању становништва на територију окупираних Србије. Поменути Ђоко Бохал, добровољац и један од првих председника шодоловачке добровољачке организације у Шапцу је 2. јула 1941. године изјавио: „Напустио сам место по наређењу усташа које су наредиле да у року од два сата напустимо место и да не смемо ништа понети. Злостављан лично нисам јер сам побегао, а други су злостављани...”

Исказе о тим догађајима давали су и други. У заједничкој изјави Адама Цара, Милоша Шилка, Данила Павловића, Петра Комазеца, Симе Добрића, Лазе Чоловића, Јована Шкорића, Станка Тодоровића, Милана Тркуље, Илије Кукоља, Марије Алавање и Илије Беговића стоји следеће: „На дан 10. јуна 1941. године ми смо протерани са својих имања и из својих кућа. Протерани смо од стране хрватских усташа. Налог за протеривање издавале су усташке вође, а њихови плаћеници то извршавали...”

При протеривању, односно уочи протеривања наређено нам је да се сутра дан изађе на своја имања и ради земља, а ако неко то не учини биће стрељан. По овом наређењу ми смо мушки са женама отишли на њиве и радили, а усташе су дошли и наредили да се у року од два сата изгубимо из кућа јер кога буду нашли после овог времена биће убијен. Како смо били на раду то смо на брзину дошли до кућа да спасемо само фамилију и бежимо, а све што смо имали остало нам је у кући. Из места су нас протерале усташе пешке

до воза до Ернестинова па све до Гуње, а одавде смо пешке до Дрине и ту пребачени у Србију. За све време овог спровода били смо мучени и тиранисани на све начине. Нису нам давали хране ни воде.

Убиства није било, било је тучених, али како нисмо смели напуштати куће то и не знамо ко је све тучен. Из села су одвели учитеља Светозара Добријевића, а шта је са њим било не знамо. Пљачке није било док смо били, али нам је остала сва имовина наша коју смо имали и дошли смо без ичега као највећи патници.”

Током Другог светског рата из овог места погинуле су 42 особе, пола од тог броја као борци, а пола као жртве терора. Међу њима и неки од првих становника овог места након његовог насељавања. На месном гробљу и данас се налазе поједини споменици људи који су настрадали у том периоду као и оних који су међу првима дошли и населили ово место.

Након рата село се поново почело развијати, а уследио је и нови талас насељавања породица из Лике, Баније и Кордуна. Број становника је варирао од периода до периода. На ранијој пустари он се кретао од 43 до максималних 303 колико је забележено 1910. године. На следећем попису из 1921. године и по доласку првих колониста овде је пописано 275 становника и тај број постепено расте да би 1981. године достигао свој зенит када је у овом месту живело 737 становника. Потом је уследио

нагли пад да би по задњем попису из 2021. године овде живело тек 267 становника.

Већину становништва у Шодоловцима чинили су Срби, а тако је и данас са нешто више од 80 одсто удела у укупном броју. Споменик борцима и жртвама из Другог светског рата подигнут је 1954. године, а основна школа је и даље функционална односно ученици похађају наставу од првог до четвртог разреда.

Данас су Шодоловци седиште истоимене општине у чији састав поред овог насеља улазе и Силаш, Ада, Петрова Слатина, Копривна и Паулин Двор. И на нивоу општине Срби чине апсолутну већину, међутим број становника из године у годину све више опада.

Иако је седиште општине овде данас нема ни једне активне организације. Некада је постојао фудбалски клуб који је најпре носио име Задругар педесетих година прошлог века, а потом и Хајдук Вељко. Клуб је био организатор добро познатог турнира у овој околини када се на њему окупљало више десетина тимова.

Није познато да ли је у овом месту постојала иницијатива за подизањем цркве, а данас од верских обележја постоји звоник, док се као сеоска слава прославља Видовдан, а слава и дан Општине Шодоловци је 12. мај - Свети Василије Острошки који се налази и у грбу ове локалне самоуправе. За време комунизма као тзв. социјалистичка слава прослављао се дан устанка - 27. јул.

Срђан СЕКУЛИЋ

БОРОВО ЈЕ И ОВЕ ГОДИНЕ БИЛО ЈЕДНА ОД СТАНИЦА МЕЂУНАРОДНЕ ВЕСЛАЧКЕ РЕГАТЕ

ДУНАВОМ ОД ИЗВОРА ДО УШЋА У ЦРНОМ МОРУ

Борово је 4. јула поново угостило учеснике Међународне веслачке регате Тур Интернешнел Данубиен (ТИД) која се овде зауставља од 2018. године. Регата се одржава већ пуних 69 година, а када би се рачунале и две одржане током пандемије ово би била већ 71. веслачка манифестација. Учеснике регате у Борову су дочекали и угостили чланови Удружења „Плави Дунав“ који су се побринули за њихов смештај и прехрану.

- Ове године имамо 120 учесника из десетак земаља. То су врло организовани људи спремни на свакакве услове. На њиховом путу постоје места на којима нема уређене инфраструктуре и где их нико не дочекује. Они у својим кајацима и кануима носе све што им је потребно, шаторе, вреће за спавање и другу камп опрему. Досадашња искуства у организацији ове регате углавном су позитивна, а и сами учесници нам понешто сугеришу. Ми се трудимо да у сарадњи са Општином Борово и Туристичком заједницом Вуковарско-сремске жупаније учинимо да њихов боравак овде буде што угоднији - каже председница Удружења „Плави Дунав“ из Борова **Светлана Остојић**.

Ове године услови у Борову за учеснике су много повољнији јер им се у новотвореној згради на фудбалском игралишту где су смештени пружа могућност да се окупају и освеже. Учесници су углавном старији људи, али очигледно спремни за ову врсту изазова и на њиховим лицима нема видљивих

знакова умора. Сви су добро расположени и са лица не скидају осмех. У Борово су почели да пристижу већ око 11 часова, а први с којим смо разговарали био је **Алан Пичмент** из Енглеске.

- Први пут веслам кроз Европу. Ове године сам отишао у пензију и ово је моја посланица, једна од оних животних. Кренули смо из Инглштата и завршавам у Видину, педалираћу хиљаду миља што је за мене фантастично. Када смо кренули упознао сам места која никада нисам видео. Ту је и физичко искуство, изазов, али оно што сам схватио тиче се људи са којима веслам, културе људи које сам упознао кренувши од Немачке ка истоку. Ствари се мењају и то је фантастично искуство. Имам 67 година и никада нисам веслао реком попут ове. Веслао сам по мору и ово је за мене потпуно ново искуство - рекао је Алан.

Из Холандије је пристигла **Инхе Тутинг** којој је ово била прва пловидба Дунавом.

-Врло је лепо, људи су врло пријатни и ово је заиста једна авантура. Време је лепо, ветар је повољан и све се одвија у најбољем реду. Видим да је вода јако ниска и да је већим бродовима отежана пловидба, али за нас је то добро. Јако ми се свиђа на Дунаву, вода је чиста и има много плажа на којима се може застати и појести нешто. Заиста ми се много свиђа, а и природа је такође јако лепа

- каже Инхе.

Хенк Рутинг дошао је такође из Холандије и његови утисци се потпуно подударају са утисцима његове сународнице Инхе.

- Дунав је заиста лепа река. Лепша од оних у Холандији. Има много више природе, мање бродског саобраћаја и тако дивља. Видео сам много птица и заиста је задовољство спуштати се низ њу кајаком. Сваки дан по два пута станемо да мало пливамо. Када се пробудимо на реци смо већ око пет, у седам доручкујемо, онда пливамо до осам, а затим поново око једанаест. Сада ми је 55 година и желео сам на ову ТИД турнеју док сам још увек здрав - наглашава Хенк.

Дејан Јовановић из београдског Кајак клуба „Српски веслачи“ је организатор регате на деоници кроз Србију. Њему је ово већ 38. регата што најбоље говори о његовој вези са Дунавом. На регати је упознао и своју супругу која је из Бугарске, док им је венчани кум Словак.

- Друштво нам се сваке године шири иако су на регати све старији учесници јер се млади у ово модерно доба слабо прикључују. Они више воле некакав адреналин, да за три дана нешто доживе и после причају о томе. Ова регата траје 75 дана, од Немачке до Црног мора и то није неки темпо и адреналин, али на том путу ипак има доста уживања и задовољства - каже Дејан.

Веслачи су пут наставили сутрадан, а регата се креће кроз подунавске земље, Немачку, Аустрију, Словачку, Мађарску, Хрватску, Србију, Бугарску и Румунију и завршава у граду Сванту Георге (Свети Ђорђе) на ушћу Дунава у Црно море. **Славко БУБАЛО**

ИМПРЕСУМ

ЛИСТ ЗАЈЕДНИЧКОГ ВЕЋА ОПШТИНА - ВУКОВАР
ИЗВОР

Број: 403

Бесплатно издање

ГОДИНА XX

Вуковар, 5. август 2026.

Издавач:

Заједничко веће општина, Вуковар

За издавача:

Дејан Дракулић, председник ЗВО-а

Главни уредник:

Јадранка Јаћимовић

Редакција:

Вуковар:

Славко Бубало, Срђан Секулић, Маја Милановић,
Мирјана Цветковић;

Книн:

Васка Радуловић

Фотографија: Редакција

Графичка припрема:

Марко Кртинић

Штампа:

Глас Славоније д.д. Осиек
Улица Хрватске Републике 20

Адреса редакције:

Еугена Кватерника 1, Вуковар

Тел: 032/416-667

Факс: 032/422-755

Имејл: mediji@zvo.hr

Веб: www.zvo.hr

Издаје сваких 14 дана

Тираж: 7000

Насловна страна: 31 година од Олује

Лист суфинансирају:

Савет за националне мањине Владе
Републике Хрватске

Министарство информисања и

телекомуникација Републике Србије

Ставови изнети у подржаном медијском
пројекту нужно не изражавају ставове органа
који је доделио средства

ВЕЛИКАНИ СРПСКОГ СПОРТА (23)

АЛЕКСАНДАР ТИРНЕНИЋ ТИРКЕ (1910-1992)

Једно од најславнијих имена српског фудбала свакако је име Александра Тирненића чији лик је својевремено поново актуелизовао Драган Бјелогрић у свом чувеном филму Монтевидео Бог те видео. Тирненић је имао непуних 20 година када је 1930. са репрезентацијом кренуо у Монтевидео на прво светско првенство у фудбалу на ком се уписао у историју.

Рођен је 15. јула 1910. године у Крњеви код Велике Плана. Отац му је био металски радник, а Тирке га није упамтио јер је погинуо 1914. године као војник Војске Краљевине Србије у Првом светском рату. До 1944. године живео је са мајком, која је страдала приликом бомбардовања Београда. Гајио је љубав према фудбалу и тренирао око Баре Венеције на десној обали Саве.

Тирке заправо није откривен на Чубури играјући за БСК, пре тога, још са 13 година, почео је да игра у СК Олимпија. Преко подмлатка СК Југославије касније је прешао у БСК. Већ са 17 година играо је за сениорску екипу у тандему са Мошом Марјановићем. У БСК-у је провео целу играчку каријеру, одиграо око 500 утакмица и освојио пет титула првака Југославије.

Дрес репрезентације за коју је одиграо 50 утакмица први пут је обукао 6. октобра 1929. године на Балканском купу против

Румуније у Букурешту (1:2). Први гол за репрезентацију постигао је 13. априла 1930. године у Београду, у сусрету са Бугарском (6:1).

На Светском првенству у Уругвају 1930. године, пре свог 20. рођендана, постигао је гол. Последњу утакмицу у дресу репрезентације одиграо је 31. марта 1940. године у Београду, у оквиру Дунавског купа, у поразу од 1:2.

Заједно са Милутином Ивковићем - Милутином био је један од најпознатијих спортиста који је подржао акцију бојкота Олимпијских игара у Берлину 1936. године.

После рата био је селектор државне репрезентације коју је предводио 102 пута и с њом учествовао на Светском првенству 1954. године у Швајцарској. Тада је Југославија савладала Француску са 1:0, са Бразилом играла нерешено 1:1, а у четвртфиналу је поражена од каснијег првака Западне Немачке са 2:0. Југославија је на крају тог првенства заузела седмо место.

На првенству у Шведској 1958. године Југославија је у групи заузела друго место. Са Шкотском је играла нерешено 1:1, Француску је победила са 3:2, а сусрет са Парагвајем завршен је резултатом 3:3. И овога пута у четвртфиналу Југославија је играла против Западне Немачке и поново изгубила са 1:0 тако да је на крају делила пласман од петог до осмог места.

Тирненић је био члан селекторске комисије на Европском првенству 1960. године у Француској, када је Југославија заузела друго место. У финалу са СССР-ом, одиграном на Парку принчева у Паризу, поражена је после продужетака са 2:1. На Летњим олимпијским играма исте године Југославија је освојила златну медаљу победивши у финалу Данску са 3:1. Са седам постигнутих голова најбољи стрелац турнира био је Милан Галић.

Александар Тирненић „Тирке” преминуо је 13. децембра 1992. године у Београду. Сахрањен је на Новом гробљу у Алеји заслужних грађана. Данас, једна београдска улица носи његово име.

С.Б.

ОДИГРАНЕ ФИНАЛНЕ УТАКМИЦЕ ТУРНИРА У МАЛОМ ФУДБАЛУ ПОД СИМБОЛИЧНИМ НАЗИВОМ „ВИШЕ ОД ИГРЕ” КОЈИ СЕ ВЕЋ ВИШЕ ОД 25 ГОДИНА ИГРА У НЕГОСЛАВЦИМА

ББ ПИНК ПОБЕДНИК ТУРНИРА У НЕГОСЛАВЦИМА

У суботу, 1. августа, у Негославцима су одигране финалне утакмице турнира у малом фудбалу у пионирској и сениорској конкуренцији. На турниру су учествовале екипе из околних места, али повремено буде и тимова из удаљенијих крајева, не само истока Хрватске, него и из суседне Србије.

- Ове године за турнир се пријавило 16 екипа, од тога девет у пионирској конкуренцији. На турниру играју и фудбалски аматери, али и они који играју у локалним клубовима. Искуства су углавном позитивна. Пре свега то је добра забава, а онда је ту и спортски успех. Сви се боре да буду први и постану победници - истиче секретар ФК Негославци и организатор турнира **Синиша Трипуновић**.

Како би све било занимљивије око игралишта иза општинске зграде постављени су и разни забавни садржаји за децу, а организована је и наградна томбола. Екипе које наступају на турнирима су углавном спонзорске које представљају локалне

занатлије, угоститељске објекте или места из којих долазе.

- И посећеност турнира је веома добра тако да сваке вечери имамо између 150 до 200 посетилаца, а када је реч о екипама свака броји од 10 до 12 играча тако да на самом турниру има око 100 до 150 учесника. У пионирској конкуренцији утакмица траје 20 минута, полувреме је десет минута, а у сениорској два пута по 20 минута - објашњава Трипуновић.

Најпре су одигране утакмице у пионирској конкуренцији за треће место и финална утакмица за победника турнира. Треће место изборила је екипа ОПГ Радишић победивши екипу Црних пантера резултатом 5:1. У финалу су пионири Сремца из Маркушице победили екипу Вест Хема са 3:0 и тако освојили наслов првака.

Код сениора је пало много више голова. У утакмици за треће место екипа ТО Легенде победила је екипу Бодести резултатом 8:5, док су у финалној утакмици снаге одмерили тимови Ауто школе Уна М из

Новог Сада и ББ Пинка.

- Дошли смо до финала овде у Негославцима и очекивања су нам велика, а надамо се да ћемо освојити и то прво место. На ове турнире идемо због дружења, а и волимо фудбал наравно. Већ смо доста дуго заједно и мислим да је то другарство разлог зашто постижемо овако добре пласмане. Ја сам у Негославцима први пут, али међу нама има и оних који су овде долазили већ више пута - каже **Ђорђе Обрадовић** из Новог Сада.

Оптимизма пред утакмицу није недостајало ни у супарничкој екипи ББ Пинк.

- У утакмицу улазимо потпуно спремни и верујем да ћемо освојити и овај турнир. Ако победимо биће то друга или трећа година за редом да овде побеђујемо. Дакле, вечерас бранимо титулу првака и верујем да ћемо у томе и успети. Иначе се бавим великим фудбалом, али волим да одиграм и понеки турнир у футсалу јер је занимљиво и нама који играмо, а видим да и мештани по селима то воле - каже **Марко Никшић**.

На крају се показало да су браниоци титуле били успешни и овај пут јер су Новосађане савладали резултатом 3:0 и тако оправдали звање фаворита.

За најбољег стрелца турнира проглашен је **Вукан Ракић** из екипе ТО Легенде, најбољи играч био је **Марко Никшић** из ББ Пинка, а најбољи голман **Бојан Босић** из ТО Легенде.

Свим екипама и појединцима уручене су пригодне награде у облику пехара, медаља и новчаних награда.

Спонзори турнира били су Општина Негославци, Заједничко веће општина Вуковар, СДСС и локални предузетници.

Славко БУБАЛО

Следећи 404. број Извора излази у среду 19. август 2026.

Нову Хронику Славоније, Барање и западног Срема гледајте у петак 31. јула на РТРС плус у 17:50, у суботу 15. августа на РТС-сат у 12:30 и у понедељак 17. августа на РТВ 1 у 15:25.